

Seksuele en reproductieve gezondheid en rechten in de Mondiale Gezondheidsstrategie

Het SRGR-platform verwelkomt dat seksuele en reproductieve gezondheid en rechten in de Mondiale Gezondheidsstrategie benadrukt worden als prioriteit. Investeren in SRGR draagt namelijk bij aan het versterken van gezondheidssystemen wereldwijd. Het verbeteren van toegang tot seksuele voorlichting, anticonceptie, zwangerschapszorg en veilige abortusdiensten draagt bij aan het verminderen van moeder- en kindersterfte, meisjesbesnijdenis en de verspreiding van hiv/aids, soa's en andere overdraagbare infectieziekten. Investeren in SRGR betekent investeren in veerkrachtige, inclusieve en toegankelijke gezondheidszorgsystemen die de gezondheid en het welzijn van iedereen bevorderen.

Investeren in SRGR werkt

Investeren in SRGR zijn broodnodig, effectief en efficiënt. Zo zijn er naar schatting wereldwijd 164 miljoen vrouwen met een onvervulde behoefte aan gezinsplanning. Dat betekent dat maar liefst 1 op de 14 vrouwen geen anticonceptie kan krijgen terwijl ze dat wel willen gebruiken. Voor vrouwen met een beperking is dit nog hoger, namelijk 1 op de 5. Elk jaar zijn er 35 miljoen onveilige abortussen, die resulteren in levensveranderende verwondingen en ten minste 23.000 doden elk jaar. Wereldwijd lopen meer dan 3 miljoen meisjes het risico besneden te worden. En ruim een kwart van de mensen met hiv wereldwijd heeft geen toegang tot behandeling, inclusief 600.000 kinderen.

De Nederlandse steun draagt bij aan het vervullen van deze wereldwijde gezondheidsnoden. Zo is Nederland een van de belangrijkste donateurs van IPAS. Mede dankzij deze steun kregen 468.000 vrouwen toegang tot veilige abortus. Tevens is Nederland de 10e grootste donateur van het Global Fund, die sinds haar oprichting bijna 60 miljoen levens redde. En met de Nederlandse investeringen in Sub-Sahara Afrika groeide het percentage vrouwen dat moderne anticonceptie gebruikt van 18 naar 29 procent in de periode 2010-2019.

Deze investeringen zijn efficiënt. Elke dollar die geïnvesteerd wordt in anticonceptie levert 8 dollar op. Maar denk ook aan hoe elke euro die in het Global Fund geïnvesteerd wordt op lange termijn 31 euro aan economische en gezondheidswinst oplevert.

Wat als we het niet doen?

Nederland is een belangrijke donor op het gebied van SRGR. In 2022 gaf Nederland er 5,9 procent van haar ODA budget aan uit. Dat is het hoogste percentage van Europa. Ook in absolute termen is Nederland een belangrijke donor op het gebied van SRGR, namelijk de op een na grootste in 2022, direct na het Verenigd Koninkrijk. Het wegvallen van essentiële Nederlandse steun zou daarmee desastreuze gevolgen hebben voor de toegang tot SRGR-diensten, gendergelijkheid en mensenrechtenverdedigers.

De ervaring uit het Verenigd Koninkrijk laten zien wat er kan gebeuren als een land zijn investeringen in SRGR terugdraait. Na forse bezuinigingen op SRGR daalde het aantal voorkomen onveilige abortussen naar verwachting van ongeveer 300.000 naar 115.000 en daalt het aantal voorkomen gevallen van moedersterfte naar verwachting van 2.531 naar 1.000.

In ieders belang

SRGR is een basisvoorwaarde voor gelijkheid en duurzame ontwikkeling. Kunnen beschikken over je eigen lichaam en in vrijheid en gezondheid keuzes kunnen maken over of, wanneer en hoeveel kinderen je hebt is levensbepalend. Het bepaalt of meisjes en vrouwen hun school af kunnen maken, hun positie op de arbeidsmarkt en hun economische en sociale onafhankelijkheid. Om

meisjes en vrouwen de kans te geven om zich te ontplooiën, is toegang tot bijvoorbeeld betrouwbare informatie, het leren aangeven van je wensen en grenzen, moeder- en kindzorg en anticonceptie en veilige abortus onmisbaar. Dit is goed voor individu, maatschappij én economie.

Al jaren is er wereldwijd sprake van democratische achteruitgang. SRGR is de kanarie in de kolenmijn van die democratische achteruitgang. Lhbtqi+ personen die in Oeganda en Ghana weer gecriminaliseerd zijn. Vrouwen in de Verenigde Staten die geen toegang meer hebben tot veilige abortus. Hevige weerstand tegen seksuele vorming in Hongarije. Zo brokkelen democratieën af, en zijn seksuele en reproductieve rechten de eerste stukjes die vallen. Dat is in niemands belang. Niet in het belang van de internationale gemeenschap, noch van Nederland. Sterke democratieën waarin mensenrechten gewaarborgd worden zijn de bouwsteen van veiligheid, gezondheid en gelijkheid.

Bovendien zien we dat de vraag naar seksuele en reproductieve zorg in toenemende mate gepolitiseerd wordt. Onder meer door het verspreiden van nepnieuws en haat werken autocratische en populistische overheden en anti-rechtenorganisaties actief aan het afbreken van verworven rechten. De oorlog die Rusland in Oekraïne met wapens voert, voert ze elders met het verspreiden van haatdragende ideeën tegen minderheden, met desastreuze gevolgen voor kwetsbare groepen tot gevolg. Steun voor organisaties die hier een tegengeluid aan bieden door op te komen voor SRGR en mensenrechten is daarmee essentieel in de huidige geopolitieke context.

OPROEP: Investeer in de brede SRGR-agenda, inclusief het maatschappelijk middenveld

Het waarborgen van mensenrechten en gelijkheid zijn belangrijke voorwaarden voor toegang tot zorg. Mensen vinden de weg naar zorg niet vinden wegens angst voor discriminatie, bijvoorbeeld als het bij wet verboden is om te zijn wie je bent. Of omdat er hardnekkige vooroordelen zijn, zoals over de invloed van leeftijd of een beperking op het nodig hebben van informatie of zorg. Zo zien we in landen met anti-lhbtqi-wetgeving dat het aantal homomannen met hiv 5 keer hoger is dan in landen zonder zulke wetten. Het is belangrijk dat Nederland zich proactief inzet, ook binnen de Mondiale Gezondheidsstrategie, om toegang tot seksuele en reproductieve gezondheidszorg ook voor de meest gemarginaliseerde groepen te blijven waarborgen. Dat doen we door te investeren in een sterk maatschappelijk middenveld, dat op veel plekken zwaar onder druk staat.

OPROEP: Investeer in *community based and led* organisaties

Partnerschappen zijn cruciaal in de uitvoering van de strategie. We moedigen de samenwerking met maatschappelijke organisaties en multilaterale organisaties als de WHO en UNFPA aan. Middels de Mondiale Gezondheidsstrategie wil Neerland inzetten op toegang tot zorg voor de meest gemarginaliseerde groepen, met daarin een grote rol voor de private sector. We benadrukken dat voor het bereiken van deze groepen het van enorm belang is vooral in te zetten op samenwerking met *community based and led* organisaties. Deze organisaties zijn het meest vertrouwd met de behoeften en uitdagingen van de gemeenschappen die zij vertegenwoordigen, juist als het gaat om seksuele en reproductieve gezondheidszorg. Zij kunnen aangeven wat nodig is, wat werkt en wat níet werkt. Zo werken we toe naar seksuele vorming die aansluit bij de leefwereld van jongeren, passende anticonceptie en zorg die écht toegankelijk is en gemarginaliseerde groepen daadwerkelijk bereikt.

Het SRGR-platform is een samenwerkingsverband van 11 ngo's die werken aan seksuele en reproductieve gezondheid en rechten (SRGR) in Nederland en wereldwijd.